

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ The Guidelines of Creative Agro Tourism Destination at Rajamangala University of Technology Isan Surin Campus

อิสระพงษ์ เขียนปัญญา^{1*}
Issarapong Khianpanya

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ใช้วิธีการศึกษาเชิงปริมาณมีเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือแบบสอบถามนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในพื้นที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ และการศึกษาเชิงคุณภาพโดยใช้เครื่องมือในการศึกษา คือ การสัมภาษณ์แบบเชิงลึกจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการส่งเสริมทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์

ผลการวิจัย พบว่าสิ่งดึงดูดใจด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงเกษตร สิ่งอำนวยความสะดวกที่มีให้บริการอย่างเพียงพอ และการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างรวดเร็วและสะดวก เป็นปัจจัยที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ และศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวในปัจจุบันมีทรัพยากรท่องเที่ยว 2 ประเภท ได้แก่ ทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอ คือ ที่พักแรม ร้านอาหาร และธุรกิจนำเที่ยว แต่รถรับจ้าง/รถโดยสารมีให้บริการค่อนข้างน้อยแต่ไม่สามารถเดินทางเข้าถึงพื้นที่ภายในแก่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่กลับมีความพึงพอใจต่อการให้บริการด้านทางท่องเที่ยวในระดับมาก

คำสำคัญ : การท่องเที่ยว เกษตร ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

¹อาจารย์ประจำสาขาวิชาการท่องเที่ยวและโรงแรม คณะเทคโนโลยีการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์

*Corresponding Author e-mail : khianpanya.i@gmail.com

Abstract

The objective of the study was to examine the Agro tourism and potentials for Creative Agro Tourism Destination at Rajamangala University of Technology Isan Surin Campus. The study applied both qualitative and quantitative methods. The quantitative phase was carried out through the use of questionnaire collecting data from the 400 tourist visit Rajamangala University of Technology Isan Surin. The qualitative phase was in-depth interview with the community leaders and stakeholders.

The findings revealed that Agro Tourism resources were the main attractive factor of potential tourists, supported by rapid and convenience means for reaching to the area. Abundance of agricultural resources made “agro tourism” evolved, becoming a specific kind of tourism which was a great reputation for to be another outstanding destination, with many types of accommodation and adequate amount of room to reserve for. However, there were relatively few public transportations within but can't inside the area. The other incident was illegal invasion of forest area for commercial purposes.

Keywords: Tourism Agro Creative Tourism

บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีการขยายตัวสูงมีบทบาทความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมประเทศไทยเป็นอย่างมาก เป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญนำมาซึ่งเงินตราต่างประเทศ การสร้างงานและการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังมีส่วนสำคัญในการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานของการคมนาคมขนส่งรวมถึงการค้าและการลงทุนเมื่อประเทศไทยประสบภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการสร้างรายได้ให้กับประเทศสามารถช่วยให้เศรษฐกิจฟื้นตัวได้ในเวลาที่รวดเร็วและมีความอ่อนไหวง่ายจากปัจจัยลบทั้งภายในและภายนอกประเทศโดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้สถานการณ์และผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง (กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2554) ดังนั้นการท่องเที่ยวถือได้ว่ามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมเป็นอย่างมาก (สินธุ์ สโรบล, 2546) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรถือเป็นกิจกรรมหนึ่งในกระบวนการพัฒนา เป็นการเชื่อมโยงระหว่างการเกษตรและการท่องเที่ยว

ที่ส่งผลต่อการจัดสรรผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจและสังคม (Jan & Karel, 2004) เช่น การท่องเที่ยวเชิงเกษตรในประเทศตุรกีเป็นกิจกรรมทางเลือกในการพัฒนาชนบทร่วมกับการท่องเที่ยว, รวมถึงการพัฒนาทรัพยากรทางธรรมชาติอีกด้วยก่อให้เกิดผลดีต่อสังคมและเศรษฐกิจและอีกหนึ่งตัวอย่างการพัฒนาประเทศจากรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Akpınar, N. et al., 2004) ประเทศศรีลังกาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้รับการยอมรับมากขึ้น และเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญสามารถนำไปสู่การพัฒนาอีกทั้งยังได้รับการสนับสนุนจากหลายประเทศ ซึ่งมีเป้าหมายในการพัฒนาชนบทอย่างยั่งยืนผ่านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

จากสถานการณ์ข้างต้นที่กล่าวมา ประเทศไทยถือได้ว่าเป็นประเทศเกษตรกรรม พร้อมทั้งมีความหลากหลายในการประกอบอาชีพเกษตร มีภูมิปัญญาทางการเกษตรมีชื่อเสียงทางด้านไม้ผล ข้าว การประมง และกิจกรรมปศุสัตว์ที่ก้าวหน้ามาแต่โบราณ ความหลากหลายดังกล่าวจะเป็นสิ่งดึงดูดใจและนำความประทับใจมาสู่นักท่องเที่ยวเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ร่วมกิจกรรมกับเกษตรกรสัมผัสกับสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ วิถีชีวิตการเกษตรที่ผสมผสานเกิดการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านกระบวนการประกอบสัมมาชีพอย่างใกล้ชิด (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2550) ทั้งนี้กลุ่มจังหวัดอีสานใต้ ประกอบไปด้วย ชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานีการท่องเที่ยวเชิงเกษตรนับว่าเป็นอีกกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ควรได้รับการสนับสนุนให้เป็นผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดอีสานใต้ เนื่องจากภูมิประเทศที่สวยงาม ประชากรส่วนใหญ่ในพื้นที่มีพื้นฐานอาชีพจากเกษตรกรรม ไม่ว่าจะเป็น ไร่ นา สวนผลไม้ สวนดอกไม้ สวนผัก และฟาร์มปศุสัตว์ ซึ่งมีวิถีเกษตรที่พัฒนามาจากวัฒนธรรมและภูมิปัญญาดั้งเดิมของท้องถิ่น เกษตรกรที่อาศัยเทคโนโลยีสมัยใหม่ รวมถึงกิจกรรมการเกษตรที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนา (ปองพล ธวัชทัยกุล และคณะ, 2550)

จังหวัดสุรินทร์มีความหลากหลายของโบราณสถานโบราณวัตถุ มรดกทางวัฒนธรรม ธรรมชาติ ตลอดจนมีสถานที่ที่สำคัญ ได้แก่ ชื่นชมความยิ่งใหญ่ของอารยธรรมขอม แหล่งผลิตสินค้าผลิตภัณฑ์ใหม่ สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) พิพิธภัณฑ์ สวนสัตว์ อีกทั้งยังอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากร ผู้มาเยือนได้ประสบการณ์จากกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสุรินทร์, 2559) และแหล่งท่องเที่ยวชายร้อยทิติยา หนึ่งในโครงการพิเศษในพระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้าอทิตยาทรกิติคุณ ซึ่งตั้งอยู่ในบริเวณอ่างเก็บน้ำอำปิล ตำบลเทนมี อำเภอมือง จังหวัดสุรินทร์ เป็นศูนย์เรียนรู้การเกษตรในพระตำราภายใต้การดูแลของ ‘โครงการเกษตรอทิตยาทร’ มีพื้นที่จัดแสดงความรู้เรื่องข้าว ประเพณีวัฒนธรรม และการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว จากบริบทด้านพื้นที่ถ่ายทอดวิชาการทางการเกษตรตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนการพัฒนาให้เป็นแหล่งพักผ่อนและ

ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เพื่อเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ รวมทั้งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงการเกษตร อย่างครบวงจรในจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งมีวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ เป็นมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงทางด้านเกษตรกรรม เดิมชื่อโรงเรียนเกษตรกรรมสุรินทร์ ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีของคนทั่วไปว่า เป็นผู้นำจัดการศึกษาการบริการ และเป็นเลิศด้านเกษตรอินทรีย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเกษตร ภายในพื้นที่กว่า 2,300 ไร่ของมหาวิทยาลัย นอกจากอาคารสำหรับการเรียนการสอน ยังมีการแบ่งพื้นที่สำหรับการเกษตรในด้านต่างๆ เช่น การปลูกข้าว ปลูกผัก แปลงสาธิตการปลูกพืชชนิดต่างๆ สวนสมุนไพร สวนหม่อน การเพาะเห็ดสวนผลไม้ฟาร์มโคนม การประมง อนุบาลสัตว์น้ำ เป็นต้น ซึ่งมหาวิทยาลัยมีการจัดกิจกรรมให้ความรู้ สาธิตงานด้านการทำเกษตรกรรม เพื่อให้ความรู้กับผู้เข้ามาศึกษาหรือนักท่องเที่ยวในพื้นที่ และมีการจัดกิจกรรมงานวันเกษตรประจำปีของมหาวิทยาลัย งานวันเกษตรแห่งชาติ ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ ว่ามีความพร้อมหรือขาดตกบกพร่องในด้านใดบ้าง เพื่อที่จะได้ศึกษาหาแนวทางการส่งเสริมทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์เพื่อพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์
2. เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาบริบทและวิเคราะห์ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการมีส่วนร่วมของบริบทด้านพื้นที่ของมหาวิทยาลัย
2. ทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ และการมีส่วนร่วมของบริบทด้านพื้นที่ของมหาวิทยาลัยด้านการท่องเที่ยวของตามแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องรวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและข้อมูลทั่วไปของพื้นที่ โดยมีขั้นตอนสำคัญดังนี้
1) รวบรวมข้อมูลเบื้องต้น 2) สร้างแบบสอบถาม 3) เก็บรวบรวมข้อมูล 4) วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล 5) จัดทำและนำเสนอรายงาน

วิธีการศึกษา

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการเก็บแบบสอบถาม จากนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เดินทางมาในพื้นที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ ในปี 2561 จำนวน 127,742 คน และกำหนดขนาดตัวอย่างจากนักท่องเที่ยว ซึ่งคำนวณโดยใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างตามวิธีการของ (Yamane, 1973) ได้จำนวน 400 คน โดยการเก็บแบบสอบถามเพื่อวิเคราะห์บริบทและศักยภาพทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์และการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม พร้อมทั้งมีการหาคุณภาพของเครื่องมือด้วยการหาค่า IQC โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการท่องเที่ยว เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่างเพื่อวิเคราะห์บริบทและศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) สัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปด้วยสถิติพรรณนาโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละและใช้แบบสัมภาษณ์ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอในรูปความเรียง

ผลการวิจัย

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ ด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสร้างประสบการณ์อย่างสร้างสรรค์	4.17	0.77	มาก
2. แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความสวยงามและน่าสนใจ	4.10	0.76	มาก
3. แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์เกิดการเรียนรู้และน่าสนใจ	4.05	0.82	มาก
4. แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์มีชื่อเสียง	4.17	0.77	มาก
5. แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์จะกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ	4.13	0.76	มาก
รวม	4.12	0.78	มาก

จากตารางที่ 1 ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ต่อด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์เมื่อพิจารณา พบว่าผลรวมค่าเฉลี่ยของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.12$ S.D.=0.78) อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาประเด็นย่อย พบว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสร้างประสบการณ์อย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.17$ S.D. =0.77) อยู่ในระดับมาก ซึ่งเทียบเท่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์มีชื่อเสียง ($\bar{X} = 4.17$ S.D.=0.77) อยู่ในระดับมาก ลำดับถัดมาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์จะกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ ($\bar{X} = 4.13$ S.D.= 0.76) อยู่ในระดับมาก ลำดับถัดมาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความสวยงามและน่าสนใจ ($\bar{X} = 4.10$ S.D.= 0.76) อยู่ในระดับมาก และแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์เกิดการเรียนรู้และน่าสนใจ ($\bar{X} = 4.05$ S.D.=0.82)

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ ต่อสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวถึงสิ่งอำนวยความสะดวก ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. มีจุดบริการนักท่องเที่ยวที่ออกแบบอย่างสร้างสรรค์และทันสมัย	4.04	0.81	มาก
2. มีการจัดทำป้ายสื่อความหมายเชิงสร้างสรรค์ เช่น ป้าย แผ่นพับอย่างชัดเจนต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	4.07	0.81	มาก
3. มีพื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุและผู้พิการอย่างเหมาะสม เช่น ห้องน้ำ สถานที่จอดรถ ร้านจำหน่ายสินค้า	3.98	0.91	มาก
รวม	4.03	0.84	มาก

จากตารางที่ 2 ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ต่อด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว เชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ เมื่อพิจารณาพบว่าผลรวมค่าเฉลี่ยของสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว เชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.03$ S.D.=0.84) อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาประเด็นย่อย พบว่ามีการจัดทำป้ายสื่อความหมายเชิงสร้างสรรค์ เช่น ป้าย แผ่นพับอย่างชัดเจนต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ($\bar{X} = 4.07$ S.D.=0.81) อยู่ในระดับมาก ลำดับถัดมามีจุดบริการนักท่องเที่ยวที่ออกแบบอย่างสร้างสรรค์และทันสมัย ($\bar{X} = 4.04$ S.D. = 0.81) อยู่ในระดับมาก และมีพื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุและผู้พิการอย่างเหมาะสม เช่น ห้องน้ำ สถานที่จอดรถ ร้านจำหน่ายสินค้า ($\bar{X} = 3.98$ S.D.= 0.81) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ ต่อที่พักแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อที่พักแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ที่พักมีความปลอดภัย ง่ายต่อการเข้าถึง	4.13	0.79	มาก
2. ออกแบบอย่างสร้างสรรค์ เรียบง่าย และสอดคล้องต่อแหล่งท่องเที่ยว	3.12	0.48	ปานกลาง
3. มีสิ่งอำนวยความสะดวกภายในเพียงพอ	4.10	0.73	มาก
รวม	3.78	0.66	มาก

จากตารางที่ 3 ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ต่อที่พักแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์เมื่อพิจารณา พบว่าผลรวมค่าเฉลี่ยของที่พักแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.78$ S.D.=0.66) อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาประเด็นย่อย พบว่าที่พักมีความปลอดภัยง่ายต่อการเข้าถึง ($\bar{X} = 4.13$ S.D.= 0.79) อยู่ในระดับมาก ลำดับถัดมา มีความพร้อมต่อการรองรับ ($\bar{X} = 4.10$ S.D.= 0.73) อยู่ในระดับมาก และออกแบบอย่างสร้างสรรค์ เรียบง่าย และสอดคล้องต่อแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.78$ S.D.= 0.73) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ ต่อการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. มีป้ายบอกเส้นทาง และบอกสถานที่ตั้งที่ชัดเจน	4.09	0.84	มาก
2. มีระบบขนส่งสาธารณะ และเส้นทางคมนาคมที่เชื่อมโยงภายในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวและใกล้เคียง	4.09	0.81	มาก
รวม	4.09	0.82	มาก

จากตารางที่ 4 ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ต่อการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ เมื่อพิจารณาพบว่าผลรวมค่าเฉลี่ยของการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.09$ S.D.=0.82) อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาประเด็นย่อยพบว่า มีป้ายบอกเส้นทาง และบอกสถานที่ตั้งที่ชัดเจน ($\bar{X} = 4.09$ S.D.=0.84) อยู่ในระดับมาก ลำดับต่อมา มีระบบขนส่งสาธารณะ และเส้นทางคมนาคมที่เชื่อมโยงภายในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวและใกล้เคียง ($\bar{X} = 4.09$ S.D.= 0.81) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ ต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. มีการสาธิตกระบวนการทางการเกษตรเชิงสร้างสรรค์	4.25	0.73	มากที่สุด
2. กิจกรรมทางการเกษตรเกิดประสบการณ์ผ่านการเรียนรู้	4.10	0.77	มาก
3. สามารถร่วมทำกิจกรรมทางการเกษตร	3.68	0.73	มาก
รวม	4.01	0.74	มาก

จากตารางที่ 5 ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ เมื่อพิจารณาพบว่าผลรวมค่าเฉลี่ยของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.01$ S.D.=0.74) อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาประเด็นย่อย ซึ่งพบว่า มีการสาธิตกระบวนการทางการเกษตรเชิงสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.25$ S.D.=0.73) อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับถัดมา กิจกรรมทางการเกษตรเกิดประสบการณ์ผ่านการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.10$ S.D.= 0.77) อยู่ในระดับมาก ลำดับถัดมา สามารถร่วมทำกิจกรรมทางการเกษตร ($\bar{X} = 3.68$ S.D.= 0.73) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ ต่อการบริการเสริมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการบริการเสริมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวที่ออกแบบสอดคล้องอย่างสร้างสรรค์กับแหล่งท่องเที่ยว	4.12	0.83	มาก
2. ธนาคารมีบริการตู้เอทีเอ็มภายในแหล่งท่องเที่ยว	4.10	0.84	มาก
รวม	4.11	0.83	มาก

จากตารางที่ 6 ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ต่อการให้บริการเสริมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ เมื่อพิจารณาพบว่าผลรวมค่าเฉลี่ยของการให้บริการเสริมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.11$ S.D.=0.83) อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาประเด็นย่อย พบว่ามีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวที่ออกแบบสอดคล้องอย่างสร้างสรรค์กับแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.12$ S.D.= 0.83) อยู่ในระดับมาก และธนาคารมีบริการตู้เอทีเอ็มภายในแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.10$ S.D.= 0.84) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ ต่อการโฆษณาของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการโฆษณาของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. มีการโฆษณาแหล่งท่องเที่ยวผ่านสื่อต่างๆ	4.06	0.81	มาก
2. มีข้อมูลข่าวสารที่เกิดความรู้และประสบการณ์ของแหล่งท่องเที่ยว	4.13	0.85	มาก
รวม	4.09	0.83	มาก

จากตารางที่ 5.13 ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการโฆษณาของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ เมื่อพิจารณาพบว่าผลรวมค่าเฉลี่ยของการโฆษณาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ พบว่า ($\bar{X}$ = 4.09 S.D.= 0.83) อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาประเด็นย่อย พบว่ามีข้อมูลข่าวสารที่เกิดความรู้และประสบการณ์ของแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X}$ = 4.13 S.D.= 0.85) อยู่ในระดับมาก และมีการโฆษณาแหล่งท่องเที่ยวผ่านสื่อต่างๆ ($\bar{X}$ = 4.06 S.D.= 0.81) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ จากผลสำรวจและประเมินโดยใช้การประเมินแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ เดิมชื่อโรงเรียนเกษตรกรรมสุรินทร์ ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีของคนทั่วไปว่า เป็นผู้บริหารจัดการศึกษาการบริการ และเป็นเลิศด้านเกษตรอินทรีย์ ซึ่งเดิมนั้นเป็นพื้นที่แหล่งเกษตรกรรมอยู่และมีพื้นที่มีศักยภาพที่เหมาะสมแก่ด้านการทำการเกษตร และมีแหล่งน้ำที่ใช้ในการทำเกษตรที่เอื้ออำนวย ซึ่งมีพื้นที่กว่า 2,300 ไร่ มีการแบ่งพื้นที่สำหรับทำการเกษตรในด้านต่างๆ มหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงทางด้านเกษตรกรรมนอกจากอาคารสำหรับการเรียนการสอนของคณะเกษตรศาสตร์ และคณะเทคโนโลยีการจัดการ ยังมีการแบ่งพื้นที่สำหรับทำการเกษตรในด้านต่างๆ เช่น การปลูกข้าว ปลูกผัก แปลงสาธิตการปลูกพืชชนิดต่างๆ ส่วนสมุนไพร สวนหม่อน การเพาะเห็ดสวนผลไม้ ฟาร์มโคนม การประมง อนุบาลสัตว์น้ำ เป็นต้น ซึ่งมหาวิทยาลัยมีการจัดกิจกรรมให้ความรู้ สาธิต งานด้านการทำเกษตรกรรม เพื่อให้ความรู้กับผู้เข้ามาศึกษาหรือนักท่องเที่ยวในพื้นที่ และมีการจัดกิจกรรมงานวันเกษตรประจำปีของมหาวิทยาลัย งานวันเกษตรแห่งชาติ สถานที่ตั้งของมหาวิทยาลัยที่มีความร่มรื่นเหมาะแก่การพักผ่อนหย่อนใจเป็นอย่างยิ่งแนวคิดให้มีการจัดงานเกษตรขึ้น ซึ่งมีความสำคัญเกี่ยวกับเทคโนโลยีการเกษตรซึ่งพื้นฐานของเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นชาวไร่ชาวนาชาวไร่มีการปลูกพืชเลี้ยงสัตว์ ปีที่ 10 ผลตอบรับค่อนข้างดีผู้คนรับรู้ถึงความยิ่งใหญ่ของงานเกษตรซึ่งสังเกตได้จากการกระจายสินค้าหรือแม้กระทั่งการจับจ่ายใช้สอยของเกษตรกรดูได้จากพื้นที่จัดงานสาขาสัตวศาสตร์ สาขาพืช เป็นต้น ทำให้บุคคลที่มาเที่ยวงานเกิดความสนใจ อยากส่งบุตรหลานมาศึกษาซึ่งเป็นการเปิดตัวของสาขา และเป็นการแนะนำสาขา

แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ และได้มีการแบ่งพื้นที่ในการเรียนการสอนทั้งทางด้านการทำการเกษตร การจัดกิจกรรม สาธิตให้ความรู้แก่ผู้ที่เข้ามาศึกษาและมาเยี่ยมชมในคณะเกษตรศาสตร์และเทคโนโลยี โดยมีการแบ่งการเรียนสอนเป็นภาควิชา เช่น ภาควิชาประมง ภาควิชาสัตวศาสตร์ ภาควิชา พืชศาสตร์ ภาควิชาสิ่งทอและการออกแบบ ภาควิชาภูมิทัศน์ โดยเป็นภาควิชาที่เกี่ยวข้อง ในการเรียนการสอน โดยผู้ที่เข้ามาศึกษาจะได้มีส่วนร่วมในการลงพื้นที่จริงพร้อมทั้งเรียนรู้ เพื่อสร้างประสบการณ์ และอาจปฏิบัติ จากบริบทด้านพื้นที่ด้านการเพาะพันธุ์พืชจากแปลง เกษตรสาธิต เป็นแหล่งเรียนรู้การทำแปลงเกษตรสาธิตที่นักศึกษาได้ปลูกพืชต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น เป็นพืชดอกเป็นการปลูกดอกไม้ของนักศึกษาพืชศาสตร์ ตั้งอยู่ทางด้านหน้าของแหล่งท่องเที่ยว เชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ที่มีการปลูกไม้ดอกเพื่อเพิ่มสีสันในแหล่งและเป็นการพัฒนาหรือ สร้างจุดขายเพื่อให้เป็นที่น่าสนใจแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาหรือบุคคลเดินที่ทางผ่านมา ภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ได้ชมตลอดช่วงเวลา การทำฟาร์มปศุสัตว์ การเลี้ยงโคนม และการอนุบาลสัตว์น้ำ เช่น แผนกสัตวศาสตร์เคี้ยวเอื้องขนาดเล็ก สร้างคอก ด้วยไม้มุงหลังคาแยกตามประเภทของสัตว์ และเป็นการพัฒนาปรับปรุงสายพันธุ์สัตว์ให้มีคุณภาพ แพะมีสายพันธุ์แพะเนื้อ และ แพะนม สายพันธุ์คือพันธุ์สตาร์แนม แพะเนื้อเป็นลูกผสมระหว่าง พันธุ์บอกกับแองโกลโนเบียนเป็นพันธุ์กึ่งเนื้อกึ่งนม ซึ่งอาจารย์ทางแผนกมีการร่วมกับศูนย์ส่งเสริม การเลี้ยงแพะกับศูนย์พนมดงรักในการผลิตแพะ และพื้นที่ได้จัดให้นักท่องเที่ยวหรือผู้ที่สนใจ ในด้านปศุสัตว์สามารถให้อาหารโดยจัดพื้นที่เฉพาะ

จากศักยภาพของพื้นที่ที่มีความพร้อมจากการเป็นศูนย์การเรียนรู้ของพื้นที่การเกษตรกรรม อย่างสร้างสรรค์ ทำให้การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ผ่านถนน ทางหลวงหมายเลข 24 ตัดเข้ามาในถนนหมายเลข 214 บนถนนสุรินทร์-ปราสาท เดินทาง เข้ามายังอำเภอเมืองสุรินทร์จนถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ ทิศเหนือติดกับมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ทิศใต้ติดกับตำบลเฉนิ่ง ทิศตะวันออกติดกับบ้านตาเดียว ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง ทิศตะวันตกติดกับโรงกรองน้ำประปาสุรินทร์และสำนักงานพื้นที่ชายแดนกองกำลังสุรนารี และ ภายในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวมีสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ จุดบริการปั้มน้ำมันที่สะอาด และร้านสะดวกซื้อ 7-11 ร้านกาแฟที่สะดวกต่อการเข้าถึง ซึ่งตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียง ภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำ เพื่อให้บริการนักท่องเที่ยว เช่น ร้านอาหารตามสั่ง ร้านก๋วยเตี๋ยว ร้านส้มตำ หรือร้านกาแฟ ที่มีสถานที่นั่งเล่นที่มีบรรยากาศร่มรื่น นอกจากนี้ยังมีตลาดนัดกรีนม. เป็นตลาดที่เน้นสินค้าเกษตร

ปลอดสารพิษ ผักพื้นบ้าน อาหารพื้นถิ่นตรงสินค้าการเกษตรปลอดสารพิษจากเกษตรกรท้องถิ่น เปิดพื้นที่ให้ผู้ที่สนใจ และเปิดให้เกษตรกรผู้ผลิตและพ่อค้าแม่ค้าผู้ประกอบการสินค้าทางการเกษตรได้นำสินค้ามาวางจำหน่าย และสินค้าเกษตรจากทางมหาวิทยาลัยจากพื้นที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน แต่ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรยังไม่มีที่พักภายใน แหล่งท่องเที่ยวให้บริการ แต่พบว่าบริเวณใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีการบริการที่พักที่มีความพร้อมและการบริการต่างๆ อย่างครบครัน ทางด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวเกิดประสบการณ์และสร้างการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมต่อนักท่องเที่ยว เช่น การให้อาหารแพะที่นำเอาหญ้าเนเปียร์จัดเป็นหญ้าในเขตร้อน มีลักษณะใบหนาและกว้างมีลำต้นคล้ายอ้อย ให้คุณค่าโปรตีนสูงและผลิตต่อไร่สูง เป็นหญ้าที่นักศึกษาทำการปลูกในภาควิชาสัตวศาสตร์ และคอยแนะนำภายในแหล่งท่องเที่ยว และการให้อาหารโคกระบือที่นำเอาฟางข้าวที่ได้หลังจากการปลูกข้าวของนักศึกษานำมาเป็นอาหาร ในสาขาพืชศาสตร์บนพื้นที่กว้างตั้งอยู่ทางด้านหน้าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์มีการปลูกดอกไม้ของนักศึกษาที่มีการปลูกไม้ดอกเพื่อเพิ่มสีสันในแหล่งและเป็นการพัฒนาหรือสร้างจุดขายเพื่อให้เป็นที่น่าสนใจแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาหรือบุคคลเดินทางผ่านมามีภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จากการสำรวจภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การโฆษณามีการขึ้นป้ายหรือภายในส่วนจังหวัด มุมเมืองต่างๆ มีการโฆษณาที่เหมาะสม มีการโฆษณาทางสื่อโทรทัศน์ช่อง 11 ไทยพีบีเอส สื่อเสียงตามสายทางวิทยุโทรทัศน์ สื่อสังคมออนไลน์ และภายในพื้นที่ในจังหวัดสุรินทร์มีการติดป้ายโฆษณา มีรถติดป้ายโฆษณาแhorบเมืองเพื่อโฆษณา และภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีการติดป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์เชิญชวนที่ชัดเจนเช่นเดียวกัน

2. ศึกษาเพื่อหาแนวทางการส่งเสริมทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์จากผลสำรวจและประเมินโดยใช้การประเมินจากแบบสอบถามพบว่าผลการประเมินการส่งเสริมทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ พบว่าด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมาก แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสร้างประสบการณ์อย่างสร้างสรรค์ผ่านการศึกษาจากทรัพยากรทางการเกษตร และเปิดให้นักท่องเที่ยวผู้สนใจเข้าศึกษา และแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์มีชื่อเสียง แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์เป็นแหล่งที่สร้างการเรียนรู้และน่าสนใจที่นักท่องเที่ยวหรือผู้สนใจและสร้างประสบการณ์ทางด้านการเกษตร จากการที่เป็นสถาบันการเรียนรู้ทางด้านเกษตรที่มีชื่อเสียงของจังหวัดทำให้ผู้ที่สนใจ หรือนักท่องเที่ยวสนใจกลับมาท่องเที่ยวซ้ำจากการเปิดเป็น

แหล่งท่องเที่ยวที่ให้เห็นและเรียนรู้จากทรัพยากรทางการเกษตรที่นักท่องเที่ยวสามารถเกิดบูรณาการและนำไปประยุกต์ใช้ และสามารถกลับมาเรียนรู้ซ้ำได้อีก ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมาก พบว่ามีการจัดทำป้ายสื่อความหมายเชิงสร้างสรรค์ เช่น ป้ายจากฐานการเรียนรู้ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สื่อด้านการเรียนการสอนที่นักท่องเที่ยวหรือผู้ที่สนใจสามารถสอบถามและหาข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญหรือนักศึกษาประจำสาขานั้น ภายในพื้นที่ที่มีจุดบริการนักท่องเที่ยวที่ออกแบบอย่างสร้างสรรค์และทันสมัยจากบริบทพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และมีความพร้อมทางด้านทรัพยากรที่สามารถเอามาประยุกต์ในการจัดสถานที่จุดบริการต่างๆ และภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์นั้นมีพื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุและผู้พิการอย่างเหมาะสม เช่น ห้องน้ำสถานที่จอดรถ ร้านจำหน่ายสินค้าที่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว เนื่องจากภายในแหล่งท่องเที่ยวเป็นสถานศึกษาที่มีความพร้อมในการรองรับจากขนาดของพื้นที่ ด้านที่พักแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมาก แต่ภายในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวไม่มีที่พักที่เป็นของมหาวิทยาลัยไว้คอยบริการ แต่สถานบริการที่พักใกล้เคียงไว้คอยบริการและมีความปลอดภัยเพราะที่พักต่างๆ อยู่ภายในพื้นที่เขตเมือง และมีผู้เดินทางมาท่องเที่ยวไม่เพียงแต่มาท่องเที่ยวเชิงเกษตรแต่ยังรวมถึงผู้ที่เดินทางมาเพื่อจุดประสงค์อื่นเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวของจังหวัดสุรินทร์ ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมาก เนื่องจากสถานที่เป็นสถานศึกษาและถนนทางหลวงโดยรอบพื้นที่ หรือทางหลวงชนบทที่ติดต่อกับทางมหาวิทยาลัยสามารถเดินทางเข้าถึงได้อย่างสะดวกและปลอดภัย ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมาก เนื่องจากกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์นั้นมีการสาธิตกระบวนการทางการเกษตรเชิงสร้างสรรค์ ผ่านตัวแหล่งท่องเที่ยวของแต่ละสาขาทางการเกษตรที่มีความแตกต่าง และนักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้ได้ผ่านการเปิดสถานที่ให้เยี่ยมชม ด้านการบริการเสริมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์อยู่ในระดับมาก เนื่องจากมีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวที่ออกแบบสอดคล้องอย่างสร้างสรรค์กับแหล่งท่องเที่ยว ไม่เพียงแต่สาขาแต่ละสาขาของมหาวิทยาลัยที่สามารถให้ความรู้และสามารถตอบคำถามของผู้ที่สนใจนั้น จากการที่มหาวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยที่สร้างนักปฏิบัตินักศึกษาได้ลงมือในการปฏิบัติทางด้านเกษตรกรรมทำให้นักศึกษาที่อยู่ภายในพื้นที่ทางด้านเกษตรของมหาวิทยาลัยสามารถให้ความรู้และการตอบคำถามของผู้ที่สนใจได้เช่นกัน ด้านการโฆษณาของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมาก มีการโฆษณาที่เหมาะสม มีการโฆษณาทางสื่อโทรทัศน์ช่อง 11 ไทยพีบีเอส สื่อเสียงตามสายทางวิทยุโทรทัศน์ สื่อสังคมออนไลน์ และภายในพื้นที่ในจังหวัดสุรินทร์อีกด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ ซึ่งได้อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาโดยใช้แนวความคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้สามารถอภิปรายผลการศึกษาได้ดังนี้ จากผลการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ โดยแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบ่งตามขนาดของพื้นที่ และของสาขาที่ใช้พื้นที่ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็กตามขนาดพื้นที่ส่วนใหญ่ลักษณะการบริหารจัดการเป็นแบบแหล่งเรียนรู้ของนักศึกษาและนักท่องเที่ยวหรือผู้ที่สนใจ การผลิตสินค้าทางการเกษตรเชิงพาณิชย์ ในส่วนผลผลิตทางการเกษตรที่เป็นที่นิยม เช่น ข้าวหอมมะลิ ผักต่างๆ พืชสวนและพืชไร่ ผักปลอดสารพิษ ที่จัดจำหน่ายในเชิงพาณิชย์ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรภายในมหาวิทยาลัย ยังไม่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวเนื่องจากเป็นหน่วยงานภาครัฐ ที่เป็นสถาบันการศึกษาทางการเกษตรได้ให้การสนับสนุนในด้านการให้ความรู้เกี่ยวกับการเกษตร การบริการการท่องเที่ยว และการแปรรูปผลิตภัณฑ์ ซึ่งสอดคล้องกับนิออน ศรีสมยง (2552) ได้อธิบายความหมาย การท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ การท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมการเกษตรเป็นทรัพยากรท่องเที่ยวหลัก สามารถดึงดูดความสนใจนักท่องเที่ยวโดยมีเป้าหมายหลักเพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรใน ซึ่งรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรนับว่าเป็นหนึ่งในรูปแบบของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับบุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) ได้ให้คำนิยามของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agro-tourism) ดังนี้ การจูงใจเที่ยวชมสถานที่ทำการเกษตรกรรม แหล่งปลูกไม้ดอกไม้ประดับ แหล่งทำฟาร์ม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับราโพพรรณ แก้วสุริยะ (2544) อธิบายความหมายการท่องเที่ยวเชิงเกษตรว่าเป็นการเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่เกษตรกรรม สวนเกษตร วนเกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์ และสัตว์เลี้ยง เพื่อชื่นชมความสวยงาม ความสำเร็จ และเพลิดเพลินในสวนเกษตร อันได้ความรู้ประสบการณ์ใหม่บนพื้นฐานความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมของสถานที่แห่งนั้น

จากการศึกษาองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์พบว่า

1. ด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์โดยภาพรวมพบว่าแหล่งท่องเที่ยวมีความน่าสนใจ ทัศนียภาพสวยงาม มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ เช่น การแปรรูปผลิตภัณฑ์ข้าว การเพาะเห็ด การทำปุ๋ย การทำการเกษตรไร้สารพิษ วิถีชีวิตของเกษตรกรที่นักศึกษาต้องเรียนรู้ การส่งเสริมในส่วนผลผลิตทางการเกษตรมีการพัฒนาและปรับปรุงสายพันธุ์

เพื่อมาตรฐานและคุณภาพในการเป็นศูนย์การเรียนรู้เชิงเกษตรของจังหวัด ซึ่งสอดคล้องกับบุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) กล่าวว่า สิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว (Attraction) เป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้อยากเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวแล้วเกิดความประทับใจ อาจเป็นสิ่งที่ทำให้ความรู้และความเพลิดเพลินแก่นักท่องเที่ยว

2. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์โดยภาพรวมพบว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรภายในส่วนใหญ่ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้พิการและผู้สูงอายุ ทางด้านร้านอาหาร ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก ไฟฟ้า ประปา ห้องสุขาเพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวในวันปกติ แต่หากเป็นช่วงวันหยุดจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นไม่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวซึ่งสอดคล้องกับบุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) กล่าวว่า สิ่งอำนวยความสะดวกที่ให้บริการนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวนั้นอย่างประทับใจเพื่อให้นักท่องเที่ยวอยากจะทำท่องเที่ยววันขึ้น หรือกลับมาเที่ยวซ้ำในโอกาสหน้า

3. ด้านที่พักแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์โดยภาพรวมพบว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ เป็นสถานศึกษาไม่มีที่พักบริการแต่ภายในชุมชนหรือบริเวณใกล้เคียงมีที่พักให้บริการ ขนาด รูปแบบ ราคาแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับระดับมาตรฐานของที่พัคนั้นๆ ซึ่งถือว่าเพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวแต่ราคาค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับคุณภาพและการบริการ ซึ่งสอดคล้องกับพยอม ธรรมบุตร (2549) กล่าวว่าที่พักแรม (Accommodation) ถือเป็นอีกปัจจัยที่มีความสำคัญต่อนักท่องเที่ยวซึ่งต้องคำนึงในแหล่งท่องเที่ยวอย่างน้อย 1 คืน ได้แก่ โรงแรม รีสอร์ท Homestay เกสเฮาส์ ฯลฯ

4. การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์โดยภาพรวมพบว่าการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจากถนนเส้นหลักที่เป็นทางหลวงเนื่องจากถนนบางช่วงลักษณะเส้นทางลาดยางสลับคอนกรีตที่มีความพร้อมที่สามารถเชื่อมโยงเข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกสบาย และป้ายบอกเส้นทางเข้าแหล่งท่องเที่ยวมีความชัดเจนเนื่องจากจำนวนป้ายที่ถูกติดตั้ง ซึ่งสอดคล้องกับวรรณา ศิลปอาษา (2545) กล่าวว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยวจะดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้มากหากมีความสะดวกในการเดินทางเยี่ยมชม หากนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกและใกล้ชิด นักท่องเที่ยวจะเกิดอารมณ์สในการท่องเที่ยวได้มากแม้แหล่งท่องเที่ยวมีความสวยงามแต่ขาดความสะดวกในการเข้าถึง นักท่องเที่ยวจะไม่เดินทางไปเยี่ยมชม

5. กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ โดยภาพรวมพบว่าแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งมีกิจกรรมที่แตกต่างกันไป เช่น ฟาร์มปศุสัตว์ แผนกสัตวศาสตร์ มีการเลี้ยงสัตว์หลักๆ ก็มีโคนมเนื้อ สุกร สัตว์ปีกจะมีไก่เนื้อ ศูนย์การเรียนรู้เกษตรอินทรีย์ เป็นการพัฒนาพันธุ์ผัก

ที่เหมาะสมสำหรับการผลิตภายใต้ระบบอินทรีย์ ผักหลักๆ จะเป็นมะเขือเทศถั่วฝักยาว พริก ผักสลัด การเพาะเห็ด การพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีการปลูกต้นทานตะวัน ปลูกต้นปอเทือง ที่สามารถทำเป็นปุ๋ยที่สามารถสร้างเป็นจุดแสดงความรู้ เพื่อให้คนเข้ามาถ่าयरูปให้เป็นที่น่าสนใจ และมีการร่วมกับอุตสาหกรรมอาหารในการร่วมผลิตนมพาสเจอร์ไรส์ มีกิจกรรมที่เป็นศูนย์การเรียนรู้และสร้างประสบการณ์ทางด้านการเกษตรแบบครบวงจร ซึ่งสอดคล้องกับพยอม ธรรมบุตร (2549) กล่าวว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวถือเป็นหัวใจสำคัญของสินค้าทางการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการแสวงหาประสบการณ์ จำเป็นต้องมีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วม

6. การบริการเสริมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ โดยภาพรวมพบว่า ตู้เอทีเอ็ม ตู้โทรศัพท์สาธารณะ รวมถึงสถานพยาบาลที่คอยบริการนักท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งสอดคล้องกับ Buhalis (2000) และพยอม ธรรมบุตร (2549) กล่าวว่า ในแหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีบริการด้านต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว เช่น ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ธนาคาร ATM โรงพยาบาล ปั้มน้ำมัน

7. การโฆษณาของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ โดยภาพรวมพบว่า การโฆษณามีการขึ้นป้ายหรือภายในส่วนจังหวัด มุมเมืองต่างๆ มีการโฆษณาที่เหมาะสม มีการโฆษณาทางสื่อโทรทัศน์ช่อง 11 ไทยพีบีเอส สื่อเสียงตามสายทางวิทยุโทรทัศน์ สื่อสังคมออนไลน์ และภายในพื้นที่ในจังหวัดสุรินทร์มีการติดป้ายโฆษณาป้ายบอกเส้นทางในการเข้าพื้นที่ และป้ายประชาสัมพันธ์ ซึ่งสอดคล้องกับวรรณ วรขันธ์ (2546) กล่าวว่า องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรประกอบไปด้วยทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงเกษตรนั้นถ้าขาดบริการแนะนำเส้นทางในการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยวและข้อมูลข่าวสารและบริการเพื่อให้เกิดความรู้ในเรื่องต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยวด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษางานวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะที่สามารถนำไปเป็นแนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ให้กับสถานที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างสร้างสรรค์ที่สมบูรณ์ มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรพัฒนากิจกรรมจากการสอบถามนักท่องเที่ยวพบว่า การเข้าร่วมทำกิจกรรมร่วมกับเกษตรกรอยู่ในระดับมาก แต่กิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวให้มีส่วนร่วมกับเกษตรกรยังไม่เข้าถึงและไม่ได้แบ่งพื้นที่ของกิจกรรมที่ชัดเจนในทุกกิจกรรม ควรให้นักท่องเที่ยวร่วมกิจกรรมเพื่อสร้างประสบการณ์มากขึ้น เช่น การปลูกผัก เก็บผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร แปรรูปผลิตภัณฑ์

เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ และส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวที่ได้ร่วมปฏิบัติกิจกรรมกับแหล่งท่องเที่ยวจะซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ชนิดนั้นเป็นสินค้าที่ระลึก และควรจะมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายให้เชื่อมโยงการท่องเที่ยวชุมชนโดยรอบพื้นที่มหาวิทยาลัยเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอื่นๆ ภายในพื้นที่

2. ควรพัฒนาการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวและการให้บริการควรมีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง จากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของพื้นที่ทำให้ส่งผลต่อการท่องเที่ยวโดยตรง การประชาสัมพันธ์ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถรับรู้ข้อมูลได้อย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2554). **แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559**. กรุงเทพฯ: กรมการท่องเที่ยว.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2550). **คู่มือโครงการสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่และพัฒนา ยุวเกษตรกร ปี 2551**. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการเกษตร
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). **การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน**. กรุงเทพฯ: เพรส แอนด์ ดีไซน์.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). **อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ: เพรส แอนด์ ดีไซน์.
- ปองพล ธีรวิทยกุล, ชัชฎารัตน์ มุกดา และวศิรินทร์ วาริเศวตสุวรรณ. (2550). **รายงานวิจัย ฉบับสมบูรณ์แนวทางในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่ม จังหวัดอีสานใต้**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- พยอม ธรรมบุตร. (2549). **เอกสารประกอบการเรียนการสอนเรื่องหลักการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์**. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม.
- ราไพพรรณ แก้วสุริยะ. (2544). **การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agro-tourism)**. สืบค้นเมื่อ 7 มกราคม 2562, จาก <http://www.trekkingthai.com/cgi-bin/webboard/generate.pl?board=travel&content=0394>
- วรรณ วะขานิช. (2546). **ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- วรรณ ศิลปอาษา. (2545). **การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาธิราช.

- นีนอน ศรีสมยง. (2552). **การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวในชนบทและทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงเกษตร**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช.
- สินธุ์ สโรบล, อุดร วงษ์ทับทิม และสุภาวณี ทรงพรวาณิชย์. (2545). **การท่องเที่ยวโดยชุมชน: แนวคิดและประสบการณ์**. เชียงใหม่: มิ่งเมืองนวัตน์จำกัด.
- สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสุรินทร์. (2559). **แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติพ.ศ. 2555-2559**. กรุงเทพฯ: กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- Buhalis, D. (2000). **Strategic use of information technologies in the tourism industry tourism management**. Essex: Pearson Education.
- Jan, H. & S. Karel. (2004). **Agrotourism in the context with the rural development**. Retrieved July 30, 2009, from <http://www.czu.cz>.
- Nevin, A., Ilkden, T., Coskun, C. & Sultan, G. (2004). Rural women and agrotourism in the context of sustainable rural development: A case study from Turkey. Retrieved 6 July 2012, from <http://www.environmental-expert.com>.
- Yamane, T. (1973). **Statistics an introduction analysis**. New York: Harper & Row.

